

Wędrowka przez Biblię

Kwartalnik wydawany przez
„Impuls” TWR Polska

nr **28** od **1.04.2008**
do **30.09.2008**

Chrystus w nas

Wielu chrześcijan nie może doświadczyć radości i pokoju przewidzianych dla Bożych dzieci, z powodu złych nawyków i przyzwyczajeń, które ich zniewalają. Dlaczego tak się dzieje? Bo nie w pełni przyjmują prawdę, że zostali ukrzyżowani wraz z Chrystusem i wraz z Nim wzbudzeni do nowego życia.

Apostoł Paweł napisał w Liście do Galacjan 2, 20: „Z Chrystusem jestem ukrzyżowany; żyję więc już nie ja, ale żyje we mnie Chrystus; a obecne życie moje w ciele jest życiem w wierze w Syna Bożego, który mnie umiłował i wydał samego siebie za mnie”.

Jeśli jesteśmy, dzięki wierze, narodzonymi na nowo Bożymi dziećmi, możemy i powinniśmy mówić to samo: „Teraz żyję już nie ja, ale Chrystus żyje we mnie”. A jeśli jest we mnie całkiem nowe życie, mogę się spodziewać wielkich przemian, mam całkowicie odmienną od dotychczasowej perspektywę przyszłości, inne zrozumienie sensu i celu życia. Chodzi przede wszystkim o rezygnację z przeprowadzania własnej woli, z liczenia na własne siły, upominania się o swoje prawa, zaspakajania własnych ambicji, własnych potrzeb. Chodzi o to, by naprawdę żył w nas Chrystus i byśmy Jemu dali prawo decydowania o tym, jak mają być zaspakajane wszelkie nasze potrzeby: fizyczne, materialne, emocjonalne, psychiczne i duchowe. Nie koncentrujemy się na sobie, a na Chrystusie. Tylko wtedy nasze życie będzie spełnione, wartościowe i pozytywne.

Redakcja „Impuls” TWR Polska

Księga Wyjścia

Druga Księga Mojżeszowa

Księga Wyjścia to druga z kolei część Pięcioksięgu Mojżeszowego. Księga ta wywodzi się od Mojżesza, tak jak cały Pięcioksiąg. Zwana jest więc Drugą Księgą Mojżeszową. Jej najbardziej znana, międzynarodowa nazwa - Exodus, pochodzi od tłumaczy Starego Testamentu z języka hebrajskiego na grecki (czyli autorów Septuaginty). „Exodus” znaczy „Wyjście”, stąd Księgę Exodus nazywamy „Księgą Wyjścia”. Chodzi o wyjście Izraelitów z Egiptu, a w sensie szerszym, alegorycznym, o „wyjście”, wyzwolenie ludu Bożego z niewoli grzechu.

Poselstwo Księgi

Główne przesłanie Księgi Wyjścia możemy wyrazić słowami Listu do Hebrajczyków, gdzie natchniony nowotestamentowy autor pisze:

„Dzięki wierze rodzice Mojżesza ukrywali go po narodzeniu przez trzy miesiące, widzieli bowiem, że dziecko jest urodzliwe i nie zlekli się rozkazu królewskiego. Dzięki wierze Mojżesz, gdy był dorosły, nie zgodził się, by go nazywano synem córki faraona. Wolał raczej znosić krzywdy razem z ludem Bożym, niż zapewnić sobie na pewien czas przyjemne, ale grzeszne życie. Pohańbienie z powodu Mesjasza uważał on za cenniejsze niż wszystkie skarby Egiptu, bo miał na względzie przyszłą nagrodę. Dzięki wierze nie przeraził się gniewu króla, wyostał się z Egiptu, bo czerpał moc z niewidzialnego Boga, jakby Go miał przed oczyma. Dzięki wierze ustanowił święto Paschy i krwią baranka kazał pokropić drzwi, aby anioł śmierci nie mógł zgładzić pierworodnych. Dzięki wierze Izraelici przeszli przez Morze Czerwone jak po suchej ziemi, gdy zaś Egipcjanie pokusili się o to samo, potonęli”.

(List do Hebrajczyków 11,23-29)

Księga Wyjścia opowiada o narodzinach, życiu i działalności Mojżesza, powołanego przez Boga wodza i prawodawcy Izraela. Opowiadanie to jest kontynuacją opowieści Księgi Rodzaju (Genesis), gdzie zapisana jest historia Abrahama, Izaaka, Jakuba, Józefa, czyli historia patriarchów Izraela. Pomędzy wydarzeniami opisanymi przez Księgę Genesis i Księgę Exodus występuje „luka” obejmująca ok. trzech i pół wieku. Księga Genesis opowiada, jak Jakub i jego potomkowie, w liczbie siedemdziesięciu osób, wkroczyli do Egiptu i zamieszkali we wschodniej części żyznej doliny Nilu, otoczeni opieką Józefa, który Bożym zrządzeniem został wcześniej rządcą egipskiego królestwa, był "prawą ręką faraona". Relacja Księgi Exodus rozpoczyna się informacją, że w Egipcie rządy objął nowy król, który nie znał już, nie pamiętał Józefa. Minęło kilkaset lat, w ciągu których „synowie Izraela rozradzali się, pomnażali, potężnieli i umacniali”. (Szacuje się, że lud izraelski liczył wtedy już ponad dwa miliony osób). Wzbudziło to niepokój Egipcjan, którzy obawiali się rosnącej potęgi Izraelitów. Postanowili więc „ucisnąć ich ciężkimi pracami”. Tak rozpoczął się okres prześladowań, ucisku, niewoli ludu izraelskiego w Egipcie. W Bożych planach prześladowanie Izraelitów miało oddalić ich od religii Egipcjan i skłonić do powrotu do ziemi ojców.

Bóg nie zapomniał jednak swego ludu w ucisku, lecz dał mu wybawiciela w osobie Mojżesza. Mojżesz stanął przed faraonem, przekazując mu polecenie Pana, iż ma wypuścić lud izraelski z Egiptu. Faraon odmówił, pytając Mojżesza: „Kimże jest Pan, abym musiał usłuchać jego rozkazu i wypuścić Izraela?”. W Egipcie wierzono w wiele bóstw, zbudowano tysiące świątyń, czczono miliony posążków. Za tak potężnym, bałwochwalczym systemem religijnym zawsze stoi szatan. Bóg musiał więc złamać upór faraona cudownymi znakami, zwanymi plagami egipskimi. Plagi te były dowodem, iż moc Pana jest potężniejsza, niż moc szatana i wszelkich bóstw pogańskich, zgodnie

---

ze słowami Pana, skierowanymi do Mojżesza: „Tej nocy przejdę przez Egipt, zabiję wszystko pierworodne w ziemi egipskiej od człowieka aż do bydła i odbędę sąd nad wszystkimi bogami Egiptu” (Exodus 12, 12). W końcu faraon poznał moc żywego Boga i wyznał: „Zgrzeszyłem przeciwko Panu, Bogu waszemu...” i faraon musiał wypuścić Izraela na wolność.

Bóg wyzwolił swój lud z niewoli egipskiej, ochronił go przed naporem bałwochwalczych kultów. Podobnie dzisiaj Pan wyzwala, zbawia swój lud, chroni go przed wpływami zła. Wyjście z Egiptu jest obrazem nowego, jeszcze wspanialszego wyzwolenia, obrazem zbawczego dzieła Mesjasza - Chrystusa. Nowy Testament wyjaśnia obrazowe znaczenie Księgi Wyjścia. Ewangelista Jan zapisał słowa Jezusa: „Zaprawdę, zaprawdę, powiadam wam, nie Mojżesz dał wam chleb z nieba, ale Ojciec mój daje wam prawdziwy chleb z nieba. Albowiem chleb Boży to ten, który z nieba zstępuje i daje światu życie”. Jezus jest prawdziwą manną, prawdziwym chlebem życia, którym ma się karmić Boży lud. Jest też prawdziwym Barankiem paschalnym, którego krew chroni przed śmiercią. W I Liście do Koryntian apostoł Paweł pisze o Chrystusie, że jest on „naszą Paschą”. Apostoł narodów w tym samym liście przejście przez Morze Czerwone ukazuje jako obraz chrztu, symbol ratunku w Jezusie Chrystusie. Pisze: „Przypomnijcie sobie bracia, co przeżyli kiedyś nasi praojcowie: wszyscy szli za obłokiem i przeszli przez morze. W obłoku i w morzu zostali ochrzczeni w imię Mojżesza. Wszyscy też posilili się danym im przez Boga pokarmem i krzepili się życiodajnym napojem ze skały. Pili napój pochodzący ze skały Bożej, która była symbolem Chrystusa” (I Kor. 10, 1 - 4).

W rzeczywistości więc wszystkie wspaniałe wydarzenia opisane w Księdze Wyjścia wskazują na Jezusa; w obrazowy sposób zapowiadają Jego nadejście i zbawcze dzieło, którego dokona.

Podział Księgi

Życie Mojżesza, opisane w Księdze Wyjścia, możemy podzielić na trzy czterdziestoletnie okresy:

- 1) 40 lat na dworze faraona, w Egipcie,
- 2) 40 lat odosobnienia na pustyni synajskiej, w ziemi Midian,
- 3) 40 lat wędrówki przez pustynię na czele ludu izraelskiego.

Bóg przygotowywał Mojżesza na pustyni synajskiej do wykonania wielkiego zadania wyprowadzenia Izraelitów z Egiptu i doprowadzenia ich do Ziemi Obiecanej. Bóg objawił się najpierw Mojżeszowi, powołał go jako swego sługę i ustanowił wodzem Izraela, a potem, już po wyjściu z Egiptu Bóg objawił się całemu Izraelowi pod górą Synaj. Pan zawarł tam przymierze ze swoim ludem. Było to największe wydarzenie czasów Starego Testamentu. Bóg zobowiązał się uroczyście do szczególnej opieki nad Izraelem, a Izrael zobowiązał się do wierności wobec Boga.

Księga Wyjścia opisuje nie tylko wyjście Izraelitów z Egiptu, ale także zawarcie przymierza na Synaju, w tym otrzymanie przez Izrael Bożych przykazań, czyli Dekalogu i tak zwanego „Kodeksu Przymierza”. Znajdziemy tu także opis odstępstwa Izraela i relację z odnowienia przymierza. Jest to więc ważna część historii zbawienia, historii ludzkiego upadku i Bożego ratunku.

Plan Księgi

Bardziej szczegółowo możemy podzielić Księgę Wyjścia następująco:

I. W y z w o l i c i e l	rozdziały 1 - 11
1) Izrael w niewoli egipskiej	r. 1
2) Narodziny Mojżesza, pobyt na dworze faraona (40 lat)	r. 2
3) Powołanie Mojżesza, pobyt na pustyni synajskiej (40 lat)	r. 3
4) Powrót Mojżesza do Egiptu	
- ogłoszenie wyzwolenia Izraela	r. 4

---

5) Mojżesz przed faraonem - 9 plag	
- walka żywego Boga z bóstwami Egiptu	r. 5-11
II. W y z w o l e n i e (poprzez Krew i Moc)	rozdziały 12-14
1) Dziesiąta plaga	
- śmierć pierworodnych - Pascha (Krew)	r. 12
2) Przejście przez Morze Czerwone, zagłada wojsk Egiptu (Moc)	r. 13-14
III. M a r s z k u G ó r z e S y n a j	
(doświadczenia wiary)	rozdziały 15-18
1) Pieśń dziękczynna, postój na pustyni Szur (życie odkupionych to nie droga wysłana różami)	r. 15,1-22
2) Gorzka woda w Mara przemieniona w słodką za pomocą drewna (symbol dzieła krzyża)	r. 15, 23-26
3) Przybycie do Elim	
(doświadczenie obfitości Bożej łaski)	r. 15,27
4) Pożywienie na pustyni	
- manna (Chrystus Chlebem Życia)	r. 16
5) Woda ze skały (podwójny, symboliczny obraz Chrystusa: Chrystus Skałą i Wodą Życia)	r. 17-18
IV. O t r z y m a n i e P r a w a, P r z y m i e r z e	rozdziały 19-24
1) Objawienie się Boga Izraelowi pod Górą Synaj	r. 19
2) Dekalog - Dziesięcioro Bożych przykazań	r. 20
3) „Kodeks Przymierza” (prawo rodzinne, karne, moralne, święta)	r. 21 - 24
V. B u d o w a P r z y b y t k u	
(Namiotu Spotkania)	rozdziały 25 - 40
(s y m b o l i c z n y o b r a z C h r y s t u s a)	

-
1) Boży wzorzec Przybytku i szat kapłańskich	r. 25 - 30
2) Szabat jako znak Przymierza między Bogiem a Izraelem	r. 31
3) Odstępstwo Izraela i odnowienie Przymierza (złoty cielec, modlitwa Mojżesza, nowe tablice z przykazaniami)	r. 32 - 35
4) Budowa Przybytku	r. 36 - 39
5) Przybytek wypełnia obłok chwały Pana (Księgę Exodus otwiera przynębiający obraz ucisku, niewoli a zamyka radosny obraz Bożej chwały).	r. 40
-

Z listów słuchaczy...

Witaj, Eryko. Wybacz, że przez tak długie miesiące nie odpowiadałem na Twój list, w którym pisałaś, jak Bóg przeprowadził Ciebie przez choroby i szpital. Bardzo przydało mi się to świadectwo, bo i ja przechodziłem trudne doświadczenia i dopiero teraz jakoś odbudowuję moje relacje z Bogiem. Dwa lata temu przeszedłem udar mózgu i po długiej rehabilitacji zacząłem rozumieć i mówić.

W międzyczasie urodziła się nam córeczka Kamila, z poważnym problemem nerek. Było ciężko, ale nawet wtedy, kiedy my już nie mogliśmy się modlić, bo byliśmy tak bardzo przytłoczeni, nasz zbór, bracia i siostry wołali do Pana w naszej intencji. I Pan przeprowadził nas przez te bardzo ciężkie przeżycia i wyprowadził na prostą. Zarówno moje zdrowie, moja praca jak i zdrowie Kamili idą ku dobremu. Warto było zaufać Jego miłości i mocy. Zawsze czekam na Twoje listy.

*Słuchacz z dużego miasta nad Bałtykiem,
wznawia pisanie po dłuższej przerwie.*

Ewangelia Marka

Ewangelia Marka jest księgą o wielkim znaczeniu. Została napisana najwcześniej z czterech Ewangelii. Pochodzi z około 65 roku n.e., co znaczy, że powstała już około 30 lat po śmierci i zmartwychwstaniu Jezusa!

Niemal wszyscy komentatorzy zgadzają się, że Ewangelia Marka jest najwcześniejszą z Ewangelii, i że jest pierwszym zapisem życia Jezusa, który zachował się do naszych czasów.

Autor

Autor drugiej Ewangelii nie był apostołem, ale znał nauczanie zarówno apostoła Piotra jak i apostoła Pawła. Przypuszcza się, że to właśnie Marek spisał Ewangelię głoszoną przez Piotra; tzn. spisał wszystko to, czego nauczał Piotr, który głosił Dobrą Nowinę od dnia narodzin Kościoła.

W 12 rozdziale Dziejów Apostolskich, w 12 wierszu czytamy o tym, że gdy apostoł Piotr został cudownie uwolniony z więzienia „... poszedł do domu Marii, matki Jana, zwanego Markiem, gdzie zebrało się wielu na modlitwie”. To właśnie syn Marii, Jan, zwany Markiem, jest autorem drugiej Ewangelii, co potwierdzają świadectwa takich autorytetów wczesnego Kościoła jak Klemens Aleksandryjski, Euzebiusz, Papiasz, czy Hieronim. Jan - to hebrajskie imię syna Marii, w której domu zbierała się wspólnota wczesnego Kościoła, a Marek - to jego łacińskie imię.

Marek był duchowym dzieckiem apostoła Piotra, o czym dowiadujemy się z Pierwszego Listu Piotra, gdzie czytamy: „Pozdrawia was kościół w Babilonie, wspólny z wami wybrany, i Marek, syn mój” (I Piotr. 5, 13).

O Marku czytamy także w drugiej części Dziejów Apostolskich, opisujących głównie działalność misyjną apostoła Pawła. Z relacji 13 rozdziału Dziejów dowiadujemy się, że apostoł narodów zabrał Jana Marka w swoją pierwszą podróż misyjną. Czytamy: „...zwiąstwowali Słowo Boże w synagogach, mieli też ze sobą Jana jako pomocnika” (Dz. Ap. 13, 5). Mowa tu o Janie Marku, Pawle i Barnabie. Barnaba był najbliższym współpracownikiem Pawła na początku jego działalności misyjnej, a Jan Marek był siostrzeńcem Barnaby. Wiemy o tym ze słów apostoła Pawła, zapisanych w Liście do Kolosan: „Pozdrawia was Arystarch, współwiezień mój i Marek, siostrzeniec Barnaby” (Kol. 4, 10). Marek uczestniczył więc w pierwszej podróży misyjnej apostoła Pawła, ale w trakcie tej trudnej i niezmiernie ważnej wyprawy młody Marek niespodziewanie opuścił Pawła i Barnabę i powrócił do Jerozolimy. Prawdopodobnie Marek nie wytrzymał trudów podróży. Kiedy więc apostoł Paweł wyruszał w drugą podróż misyjną, nie chciał zabrać ze sobą Marka, na którym już raz się zawiódł, natomiast Barnaba uważał, że trzeba dać Markowi jeszcze jedną szansę i nalegał, by dołączyć jego siostrzeńca do zespołu misyjnego. Apostoł Paweł nie zgodził się na to i w efekcie tej różnicy zdań doszło do rozstania się Barnaby i Marka z apostołem (Dz. Ap. 15, 36 - 40). Nie oznacza to, że Markowi nie dano szansy na inną, niż wyprawy misyjne, działalność w Kościele. Z listów więziennych ap. Pawła dowiadujemy się, że Marek był w końcowym okresie służby apostoła jednym z jego najbliższych współpracowników (Filem. w. 24).

Pracę naszą można wspierać modlitwą
oraz finansowo poprzez wpłaty na nasze konto:

PKO BP IV Oddział Wrocław
Nr r-ku: 05 1020 5242 0000 2702 0020 4313

Kiedy apostoł czekał na śmierć, wiedząc, że koniec jego życia jest bliski, pisał do Tymoteusza, człowieka, który był jego prawą ręką: „Weź Marka i przyprowadź ze sobą, bo jest mi bardzo potrzebny do posługiwania” (II Tym. 4, 11).

Tak więc Marek, autor drugiej Ewangelii, służył pomocą najpierw apostołowi Piotrowi, a potem apostołowi Pawłowi. Spisana przez niego Ewangelia czerpie więc zarówno z nauczania Piotra, jak i Pawła. Możemy powiedzieć, że opis faktów, wydarzeń, pochodzi w Ewangelii Marka od Piotra, a objaśnienia, interpretacja, od Pawła. Jednak bez wątplenia w większej mierze relacja Ewangelii Marka czerpie z nauczania apostoła Piotra, naocznego świadka życia i dzieła Jezusa Chrystusa. Druga Ewangelia zawiera materiał pochodzący z kazań apostoła Piotra, zapamiętany przez Marka. Możemy powiedzieć, że Ewangelia Marka pozwala nam podejść najbliżej do naocznych świadków życia Jezusa i słuchać ich relacji.

Cechy charakterystyczne Ewangelii Marka

1) Ewangelia Marka, w przeciwieństwie do Ewangelii Mateusza, zawiera bardzo mało n a u k Jezusa, natomiast szczegółowo opisane są w niej c z y n y Bożego Syna. Relacja Marka jest zwięzła, bardzo realistyczna. Opowiada on o wydarzeniach z życia Jezusa z pozycji naocznego świadka, korzysta bowiem z relacji apostoła Piotra. Opowieść Marka jest zbliżona do r e p o r t a ż u o życiu Jezusa. Marek nie komentuje wydarzeń, nie interpretuje ich, tylko relacjonuje. Przekazuje nam fakty z życia Jezusa w sposób najprostszy i najbardziej realistyczny, by ukazać nam Jezusa takim, jakim On był, gdy chodził po ziemi.

2) Ewangelia Marka ukazuje nam w sposób bardzo wyraźny c z ł o - w i e c z e ń s t w o Jezusa. Inni ewangeliści nie przekazują nam tak wielu informacji o ludzkich uczuciach Jezusa, co Marek. Czytamy

---

u Marka, że Jezus dziwił się niedowiarstwu ludzi, litował się nad nimi, wzdychał w duchu, pałał sprawiedliwym gniewem. Marek świadczy o tym, że Jezus bywał zmęczony i potrzebował odpoczynku oraz że odczuwał głód. Marek przybliża nam postać Jezusa jako człowieka, podobnego do nas we wszelkich uczuciach i odczuciach.

3) Ewangelia Marka ukazuje nam też wyraźnie b o s k o ś ć Jezusa. Marek rozpoczyna swoją opowieść słowami: „Początek Ewangelii o Jezusie Chrystusie, S y n u B o ż y m.” Dla Marka Jezus nie był tylko człowiekiem żyjącym między ludźmi, ale także Bogiem, działającym pośród ludzi. Marek często podkreśla, że słowa i czyny Jezusa wywierały wielkie wrażenie na otaczających go mężczyznach i kobietach, wzbudzały ich podziw, zachwyt, a także zdumienie i lęk. Już w pierwszym rozdziale Ewangelii Marka czytamy dwukrotnie: „I zdumiewali się nad nauką Jego” (1,22), „I zdumiewali się wszyscy” (1,27).

4) Następną ważną cechą charakterystyczną relacji Marka jest to, że ukazuje nam on Jezusa jako S ł u g ę, Sługę żywego Boga. Ewangelia Mateusza ukazuje nam Jezusa jako Króla, natomiast Ewangelia Marka - jako Sługę. W 10 rozdziale Ewangelii Marka znajdujemy słowa samego Jezusa: „...Syn Człowieczy nie przyszedł, aby mu służono, lecz aby służyć i oddać swe życie na okup za wielu”(10,45). Jezus jest Sługą Pana, w którego imieniu tak prorokował Izajasz: „Oto sługa mój, którego popieram, mój wybrany, którego ukochała moja dusza. Natchnąłem go moim duchem, aby nadał narodowi prawo. Nie będzie krzyczał ani wołał, ani nie wyda na zewnątrz swojego głosu” (Izaj. 42,1-2).

5) A d r e s a t a m i Ewangelii Marka byli w pierwszym rzędzie chrześcijanie nawróceni z pogaństwa, zamieszkujący Rzymskie Imperium.

R z y m i a n i e, sprawujący w tamtym czasie władzę nad niemal całym cywilizowanym światem, reprezentowali polityczną i militarną potęgę, siłę, moc. Ich władza wydawała się nie do przewyciężenia. Przyrównywano potęgę rzymską do żelaznych kajdan, niewolących wszystkie narody. Upadek moralny rzymskich władców wydawał się zwiastować upadek całej ludzkości.

Jedynie Bóg, posyłając swego Sługę, swego Syna, był w stanie odwrócić bieg historii. Potędze ludzkiej, politycznej i militarnej, przeciwstawiona została moc Ducha, moc Boża. Apostoł Paweł napisał do Rzymian:

„...Nie wstydzę się ewangelii Chrystusowej, jest ona bowiem mocą Bożą ku zbawieniu każdego, kto wierzy...” (Rzym. 1, 16).

6) Ważną cechą Ewangelii Marka jest to, że zamieszczone są w niej pewne i s t o t n e s z c z e g ó ł y, których nie ma w innych ewangeljach, a które pozwalają nam sobie wyobrazić, jak w rzeczywistości przebiegały wydarzenia z życia i działalności Jezusa i jego uczniów. Na przykład, tylko Marek pisze, że podczas cudu nakarmienia pięciu tysięcy osób ludzie usiedli w grupach „po stu i po pięćdziesięciu”. Od razu cała ta scena staje przed oczyma naszej wyobraźni. Albo, kiedy Marek opowiada o uciszeniu burzy na morzu, wtrąca krótkie zdanie, którego nie ma w innych ewangeljach: „A On był w tylnej części łodzi i spał na wezglówiu”. Takie szczegóły, pochodzące od naocznego świadka tych wydarzeń, Szymona Piotra, sprawiają, że niejako „widzimy” fakty, zdarzenia, niemal „uczestniczymy” w nich.

7) Relacja Ewangelisty Marka jest bardzo prosta, realistyczna i żywa. Marek często używa słów „i z a r a z”, „i n a t y c h m i a s t”. Takie zwroty spotykamy w Ewangelii Marka prawie trzydzieści razy. Opisy Marka następują jeden po drugim; jego relacja, to relacja akcji, ruchu. Marek pośpiesznie dzieli się wydarzeniami, pragnąc, by dla

---

innych były one tak autentyczne, tak żywe, jak dla niego. Kolejne wypowiedzi połączone są spójnikiem „i”; Marek opowiada podobnie, jak robi to dziecko: „Jezus uczynił to, i to, i zaraz potem to i jeszcze tamto...” W taki sposób np. połączone są ze sobą aż 34 zdania w trzecim rozdziale Ewangelii Marka. Jest to bardzo prosty i żywy język kogoś, kto jest bardzo poruszony niezwykle miły dla rzeźmi, o których opowiada.

Gdy będziemy czytać Ewangelię Marka z zaangażowaniem, i my będziemy poruszeni, podekscytowani, bo jest to relacja o życiu najwspanialszej osoby w historii ludzkości, opowieść o Bożym Słudze, Bożym Synu, Zbawicielu świata, Jezusie Chrystusie.

Z listów słuchaczy...

Dziękuję za wspaniałe materiały, które mi przysyłacie. Ich lektura daje mi bardzo dużo, pozwala pogłębić moją znajomość Pisma Świętego. Będę wdzięczny za dalsze jej przysyłanie. Często słucham Was w radio i uważam, że warto. Życzę powodzenia i sukcesów w dalszym prowadzeniu pracy dla tak szczytnego celu.

Korespondent (e-mailowy)

Droga Redakcjo, Jestem jak zblakana owieczka, która trafiła do klatki, w moim przypadku do więzienia. Przez całe życie omijałem Boga, do momentu, kiedy kolega z celi dał mi do czytania „Wędrówkę przez Biblię”. Był to numer 22 o fragmentach Księgi Izajasza. Czasem odnoszę wrażenie, jakby to wszystko było napisane do mnie. Napisałbym więcej o sobie, ale nie wiem, czy ktoś zechce ze mną korespondować. Póki co, jeśli to możliwe, to chciałbym prosić o Biblię i bieżący kwartalnik „Wędrówki przez Biblię”.

Nowy słuchacz, więzień z północy Polski

Księga Kapłańska

Trzecia Księga Mojżeszowa

Księga Kapłańska jest mniej znana wśród chrześcijan, niż Księga Rodzaju i Księga Wyjścia (dwie pierwsze części Pięcioksięgu Mojżeszowego). Przeciętny czytelnik Biblii w miarę dobrze zna historię stworzenia świata, dzieje pierwszych ludzi, Noego i patriarchów, a także historię Mojżesza i wyjścia narodu izraelskiego z niewoli egipskiej, natomiast większość czytelników zniechęca się, rozpoczynając lekturę Trzeciej Księgi Mojżeszowej, zawierającej z pozoru mało ciekawe, suche przepisy dotyczące kultu w świątyni, sprawowanego przez kapłanów i lewitów. Opisy rodzajów i sposobów składania ofiar w czasach Starego Testamentu wydają się na pierwszy rzut oka niezbyt dla nas, współczesnych, istotne. Okazuje się jednak, że księga ta może być źródłem fascynujących odkryć. Księga Kapłańska staje się w trakcie uważnego, wnikliwego studium księgą poruszającą, wręcz wstrząsającą. Inspiruje czytelnika do pogłębienia swej więzi ze Świętym Bogiem. Wielu komentatorów uważa III Księgę Mojżeszową za jedną z najbardziej wartościowych części Biblii. Wielkim tematem tej księgi jest wskazanie na potrzebę uwielbienia Boga, potrzebę oddawania Mu czci i chwały.

Przesłanie księgi

Księga Kapłańska uczy jak wielbić Boga. Wszelkie rytuały, czynności obrzędowe i liturgiczne, ofiary, obmywania, itp. mają na celu zobrazowanie prawd ze sfery duchowej. W 10 rozdziale I Listu ap. Pawła do Koryntian czytamy: „A wszystko to przydarzyło się im jako zapowiedź rzeczy przyszłych, spisane zaś zostało ku pouczeniu nas, których dosięga kres czasów” (w. 11). „Stało się zaś to wszystko, by mogło posłużyć za przykład dla nas” (w. 6). Apostoł Piotr napisał:

„Nad zbawieniem dusz wszczęli poszukiwania i badania prorocy - ci, którzy przepowiadali przeznaczoną dla was łaskę. Badali oni, kiedy i na jaką chwilę wskazywał Duch Chrystusa, który w nich był i przepowiadał cierpienia przeznaczone dla Chrystusa i mające potem nastąpić uwielbienie. Im też zostało objawione, że nie im samym, ale raczej wam miały służyć sprawy obwieszczone ....” (I Piotr 1,10-12). A List do Hebrajczyków mówi: „W wierze pomarli oni wszyscy, nie osiągnąwszy tego, co im przyrzeczono, lecz patrzyli na to z daleka i pozdrawiali, uznawszy siebie za gości i pielgrzymów na tej ziemi” (11,13).

Księga Kapłańska zawiera natchnione i cudowne instrukcje dla nas, ukazując osobę i dzieło Chrystusa w niezwykle, obrazowy sposób. Tyndale w swoim „Prologu do Trzeciej Księgi Mojżesza” napisał: „Mimo, że składanie ofiar i pełnienie obrzędów nie jest fundamentem, na którym można by budować, gdy poznaliśmy już Chrystusa, możemy w tej księdze odnaleźć obrazy, alegorie, ilustracje, podobieństwa, przykłady, wskazujące nam cudowność Chrystusa, możemy dostrzec bogactwo skarbów, ukrytych w Nim przez Boga Ojca.”

Główne prawdy

Kluczowym zagadnieniem Księgi Kapłańskiej jest świętość Boga. Poselstwo tej księgi możemy sformułować dwojako:

Po pierwsze - Księga Kapłańska uczy, że droga do Boga wiedzie poprzez złożenie ofiary. Słowo „przebłaganie” pojawia się w tej księdze 45 razy. Przebłaganie oznacza właściwie „przykrycie”. Krew bydląt i kozłów nie usuwała grzechu. „Przykrywała” grzechy wszystkich pokutujących, do czasu przyjścia Jezusa Chrystusa, który wszelki grzech usunął i poniósł na krzyż. Apostoł Paweł tak pisze o tym w Liście do Rzymian: „Jego to ustanowił Bóg narzędziem przebłagania przez wiarę mocą Jego krwi. Chciał przez to okazać, że sprawiedliwość Jego względem grzechów popełnionych dawniej - za dni cierpliwości Bożej - wyrażała się w odpuszczaniu ich po to, by ujaw-

---

nić w obecnym czasie Jego sprawiedliwość, i aby pokazać, że On sam jest sprawiedliwy i usprawiedliwia każdego, który wierzy w Jezusa.” (3,25-26).

Grzechy popełnione dawniej, to grzechy czasów starotestamentowych. Bóg nigdy nie traktował krwi zwierząt jako finalnej zapłaty za grzech. Była to jedynie zapowiedź przelania krwi przez Syna Bożego. Krew zwierząt „przykrywała” grzech do czasu przyjścia Chrystusa. Kiedy Jezus umarł na krzyżu, zapłacił za wszelki grzech. Zawołał: „wykonało się”. Księga Kapłańska objawia nam prawdę, że droga do Boga wiedzie poprzez przelanie krwi, złożenie ofiary życia, wystarczającej, by usunąć grzech.

Po drugie - Księga Kapłańska uczy nas, że chodzenie z Bogiem jest możliwe poprzez dokonywanie się procesu naszego uświęcenia. Słowo „świętość” występuje w tej księdze 87 razy. W 20. rozdziale księgi czytamy: „Będzicie dla mnie święci, bo ja jestem święty, Ja, Pan. I oddzieliłem was od innych narodów, abyście byli moimi”.

Mamy, dzięki przelaniu przez Chrystusa krwi za nas, dostęp do Boga. W Liście do Hebrajczyków(9, 24 - 26) czytamy że: „Chrystus wszedł do samego nieba, aby się wstawić teraz za nami przed obliczem Boga. I nie dlatego, żeby wielokroć ofiarować samego siebie, podobnie jak arcykapłan wchodzi do świątyni co roku z cudzą krwią, gdyż wtedy musiałby cierpieć wiele razy od początku świata; ale obecnie objawił się On jeden raz u schyłku wieków dla zglądzenia grzechu przez ofiarowanie samego siebie”.

Ci, którzy zostali odkupieni świętą krwią Chrystusa, muszą żyć świętym życiem, jeśli chcą przeżywać pokój i radość i jeśli mają wielbić Boga.

Miejsce w Pięcioksięgu

Bardzo interesujące jest uchwycenie powiązań, występujących pomiędzy trzema pierwszymi księgami Biblii. W pierwszej Mojżesz-

---

wej, Księdze Rodzaju (Genesis), widzimy upadek człowieka. W drugiej, Księdze Wyjścia (Exodus), dowiadujemy się o jego odkupieniu, wyprowadzeniu z niewoli grzechu. W trzeciej, Księdze Kapłańskiej (Leviticus), widzimy, jak człowiek oddaje Bogu chwałę.

Możemy dokonać pewnych porównań i dostrzec różnice, występujące pomiędzy Księgą Wyjścia a Księgą Kapłańską. Księga Wyjścia ofiarowuje przebaczenie, Księga Kapłańska czystość. Księga Wyjścia opisuje zbliżenie się Boga do człowieka, Księga Kapłańska - zbliżanie się człowieka do Boga. Księga Wyjścia przedstawia Chrystusa jako Zbawiciela, Księga Kapłańska - jako tego, który uświęca.

Księga Wyjścia naświetla problem winy człowieka, Księga Kapłańska problem jego grzeszności, nieczystości. W Księdze Exodus Bóg przemawia z Góry Synaj, w Księdze Leviticus z Namiotu Spotkania.

W Księdze Wyjścia widzimy, że człowiek zostaje przygarnięty przez Boga, w Księdze Kapłańskiej widzimy jak Bóg podtrzymuje człowieka, by stale mógł przebywać blisko Niego.

Z listów słuchaczy...

Pozdrawiam całą załogę "Impuls" TWR Polska. Słowa Twojego listu umacniają mnie w wierze i w poznaniu Naszego Pana.

Codziennie modłę się do Boga, dziękując Mu, że istnieje taka osoba, jak Ty, która pomaga innym ludziom, nawet takim, jak ja! Alicjo, obiecuję Ci, że jak tylko opuszczę Zakład Karny, to pośpieszę odwiedzić Was w TWR. Mam dużo planów na przyszłość: po pierwsze, staram się współpracować z tutejszym procesem resocjalizacji, żeby wreszcie wyjść na wolność, jako człowiek nowy w Bogu, naśladowający Jezusa Chrystusa. Chciałbym też założyć rodzinę oraz jeśli Bóg zechce, może założę jakąś organizację, która będzie wspierała więźniów i tych, którzy wychodzą na wolność. Śmiem przypomnieć moją prośbę o Biblię (całą) i materiały do czytania.

Więzień z centralnej Polski

Z listów słuchaczy...

Witamy. Jesteśmy zafascynowani Pańskimi wykładami w TWR. Są dla nas bardzo pouczające i pomagają w zrozumieniu Biblii. Wspaniała praca. Powinna doczekać się publikacji w formie papierowej, lub elektronicznej. Kiedyś słuchałem Was tylko na falach krótkich a teraz staramy się pobierać pliki ze strony TWR. Problem w tym, że nie mamy w domu Internetu, a w pracy nie zawsze jest to możliwe.

Czy mógłby Pan przesłać nam całą Wędrówkę w plikach lub wskazać serwer z którego można by było je pobrać? My, nasi znajomi i ich dzieciaki byłyby uradowane. Byłaby to swoista modlitwa, zamiast tych koszmarnych bajek w TV.

Korespondent (e-mailowy)

Droga Siostrzo, cieszę się, że zgodziłaś się do mnie napisać. Napiszę Ci więc trochę o sobie. Mam 53 lata. Byłem człowiekiem podłym, dziś jestem chrześcijaninem i kocham Pana Naszego Jezusa Chrystusa. Nawróciłem się w więzieniu. Bóg okazał mi łaskę i dał mi drugą szansę. Pan dał mi nie tylko nadzieję, ale i cel w życiu. Moim celem jest nieść Boże Słowo do ludzi odrzuconych przez świat. Ukończyłem dwa kursy biblijne, i od września studiuje dalej w korespondencyjnym studium Biblijnym. Uczę się też grać na gitarze i piszę pieśni, chcę być ewangelistą śpiewającym. Czasem śpiewam braciom w celi albo w naszej grupie, ale to są dopiero początki. Gdyby ktoś z Was, albo znajomych miał jakieś ciekawe, a niepotrzebne chrześcijańskie książki, lub płyty, byliśmy wdzięczni za przysłanie.

Nasza wspólnota tutaj się rozrasta, obecnie na spotkania przychodzi ponad 50 osób.

Nowy słuchacz, nawrócony więzień z północnej Polski

Języki, w których nadawana jest „Wędrownka przez Biblię”:

angielski, arabski, bengalski, berbejski, burmański, cebuano, CheChewa, chorwacki, czeski, czua, duński, farski, francuski, gujarati, hebrajski, hinduski, hiszpański, indonezyjski, japoński, kanadyjski, kantonezyjski, koreański, kurdyjski, malezyjski, mandaryński, marathi, navaho, nepalski, norweski, ormiański, oryjski, polski, portugalski, quichua, rosyjski, serbski, suachili, szwedzki, tai, tamilski, telugu, turecki, ukraiński, węgierski, włoski, zulu.

**Kochani Słuchacze TWR,
czekamy na Wasze listy!**

Jak odbieracie nasze audycje?

**Co one wnoszą do Waszego
życia?**

W miarę możliwości postaramy się odpowiedzieć na każdy list i kontynuować nawiązaną w ten sposób relację.

Na życzenie wysyłamy bezpłatnie Nowy Testament, literaturę chrześcijańską oraz kasyety z nagraniami.

Prosimy o dołączenie następujących informacji o sobie:

Wyrażam zgodę na przetwarzanie moich danych osobowych przez Stowarzyszenie Chrześcijańskie „Impuls” Trans World Radio Polska w celach związanych z korespondencją.

Imię i nazwisko: ..... Numer telefonu: .....

Kod pocztowy: ..... Miasto: ..... Adres: .....

Kraj:

(Wypełnij, wytnij i prześlij na nasz adres: TWR - Impuls Polska, Ul. Kłodnicka 2, 54-217 Wrocław, Polska)

Z listów słuchaczy...

Szanowna Redakcjo, Jestem wdzięczny Panu Bogu, że mogę słuchać budujących audycji jakie nadajecie o godzinie 7.15 i o 22.15. Słucham codziennie. Mam już 85 lat i wiele lat jestem wierzący, ale Słowo Boże zawsze jest świeże i jest wspaniałym pokarmem dla mojej duszy. Dziękuję Wam za Waszą pracę.

*Nowy słuchacz
z południowej Polski*

Dziękuję za kolejny numer "Wędrowki przez Biblię". Bardzo cenne są te Wasze książeczki i jestem wdzięczny za wierną pamięć o mnie. A nie było to wszystko daremne. Kiedyś z moją mamą słuchaliśmy Was na starym, radzieckim odbiorniku. Mama w wieku 81 lat nawróciła się do Jezusa. Jest do dzisiaj gorliwą chrześcijanką. Chwała niech będzie Naszemu Panu. Dziękuję Wam za to co robicie dla naszych rodaków, że tak skutecznie przybliżacie ludziom Jezusa Chrystusa.

Słuchacz z północnej Polski

***Szukajcie Pana, dopóki można Go znaleźć,
wzywajcie go, dopóki jest blisko!***

Księga Izajasza 55,6

Otrzymałem od Was kolejny zeszyt „Wędrowki przez Biblię” - bardzo za niego dziękuję i proszę o kolejne. Bardzo mi pomagają w studiowaniu Pisma Świętego.

Buduje mnie Wasza postawa w służbie i wierność temu, co robicie. Kolejne otrzymywane od Was „Wędrowki”, po gruntownym przeczytaniu przekazuję za pośrednictwem brata z naszego zboru, - do więzienia w Nowym Sączu, gdzie pełni on służbę więzienną z ramienia naszego Kościoła. Wiem, że więźniowie są bardzo pozytywnie nastawieni do Słowa, które jest im zwiastowane i ma moc zmienić ich życie.

Życzę wytrwałości i błogosławieństwa w służbie dla Pana.

Korespondent(e-mailowy)
z południowo wschodniej Polski

Dziękuję za przesyłkę kolejnego numeru „Wędrowki przez Biblię”. Jestem proboszczem parafii i często wykładam przeczytane egzemplarze kwartalnika w kościele, żeby zachęcić potrzebujących parafian nie tylko do czytania Wędrowki, ale do słuchania Waszych audycji. Proszę o dalsze przesyłanie mi tych materiałów. Z życzeniami dobra i pokoju

Śluchacz z centralnej Polski

Drogi Przyjacielu Mirosławie, dziękuję za bardzo wspaniałe kwartalniki „Wędrowki przez Biblię”. Wasze audycje są wielkim darem Bożym dla mnie samego i dla innych słuchaczy. Mnie dają one radość i odwagę, żeby żyć naprawdę po chrześcijańsku, w naśladowaniu Jezusa Chrystusa, naszego Zbawiciela.

Chciałbym się dowiedzieć, czy te kwartalniki są też drukowane np. w języku portugalskim? Chciałbym polecić „Wędrowkę” mojemu znajomemu.

Śluchacz z zachodniej Polski

Programy nadawane w czasie letnim 2008 roku przez „Impuls” TWR Polska:

	7:45 - 8:00 Fale krótkie: 41 m oraz 49 m	22:15 - 22:45 Fale średnie: 1395 kHz (215 m)
Pn	Głos Ewangelii <i>program</i> <i>„Głosu Ewangelii”</i> <i>z Warszawy</i>	Wędrowka przez Biblię <i>pasjonująca podróż</i> <i>przez Pismo Święte</i> <i>z Markiem Cieślarem,</i> <i>Anetą i Marcinem Dulebami</i>
Wt	Droga do Boga <i>Józefa Brandysa,</i> <i>program produkowany</i> <i>w studio w Londynie</i>	Wędrowka przez Biblię
Śr	Słowo i życie <i>Ryszard Kobus</i> <i>zaprasza do rozważań</i>	Wędrowka przez Biblię
Cz	Żywa wiara <i>odpowiedzi na listy, program</i> <i>Marka Zajączkowskiego</i>	Wędrowka przez Biblię
Pt	Żywa wiara <i>problemy biblijne</i> <i>program Henryka Dominika</i> <i>i Marcina Kobzy</i>	Wędrowka przez Biblię
So	Przyjaciele <i>program „Po prostu” redakcji</i> <i>Centrum Misji i Ewangelizacji</i>	Żywa wiara: dwa 15- minutowe odcinki <i>problemy biblijne, program</i> <i>Ryszarda Tyśnickiego, Karoliny</i> <i>Smerek i Marcina Kobzy</i>
N	Głos Ewangelii <i>program</i> <i>„Głosu Ewangelii”</i> <i>z Warszawy</i>	Sedno <i>program wg „In Otuch”</i> <i>Charles'a Stanley'a</i> <i>(prowadzi Darek Banaszyk)</i>

Naszych przykładowych programów mogą Państwo słuchać w internecie w systemie Real Audio pod adresem: <http://www.twr.osw.pl/>

Codziennie o dowolnej porze pod adresem <http://www.ttb.org/ttbpol.ram> dostępna jest „Wędrowka przez Biblię”.

Życzymy dobrego odbioru!

Ewentualne zmiany w porach i częstotliwościach nadawania będą podane na antenie w naszych programach oraz na stronie internetowej pod adresem <http://www.twr.osw.pl> - zapraszamy do śledzenia ogłoszeń. Pytania odnośnie aktualnych danych nadawania można kierować do nas listownie. Adres znajduje się na ostatniej stronie.

Rozkład programów na drugi kwartał 2008

KWIECIEŃ

EWANG. MATEUSZA

31.03.	6:11-12
1.04.	6:13-15
2.04.	6:16-20
3.04.	6:21-24
4.04.	6:25-34
7.04.	7:1-11
8.04.	7:11-18
9.04.	7:19-29
10.04.	8:1-15
11.04.	8:16-27
14.04.	8:28-9:9
15.04.	9:10-17
16.04.	9:18-34
17.04.	9:35-10:4
18.04.	10:5-15
21.04.	10:16-23
22.04.	10:24-33
23.04.	10:34-11:6
24.04.	11:7-24
25.04.	11:25-12:7
28.04.	12:8-21
29.04.	12:22-33
30.04.	12:34-45

MAJ

1.05.	12:46-13:9
2.05.	13:10-23
5.05.	13:24-43
6.05.	13:44-58
7.05.	14:1-21
8.05.	14:22-36
9.05.	15:1-9
12.05.	15:10-39
13.05.	16:1-16
14.05.	16:17-23
15.05.	16:24-28
16.05.	17:1-27
19.05.	18:1-14
20.05.	18:15-35
21.05.	19:1-30
22.05.	20:1-28
23.05.	20:29-21:11
26.05.	21:12-22
27.05.	22:23-46
28.05.	23:1-24
29.05.	23:25-24:2
30.05.	24:3-51

CZERWIEC

2.06.	25:1-46
3.06.	26:1-35
4.06.	26:36-75
5.06.	27:1-44
6.06.	27:45-56
9.06.	27:57-28:20

2. KSIĘGA MOJŻESZOWA

10.06.	1:1-2:6
11.06.	2:7-3:11
12.06.	3:12-4:31
13.06.	5:1-6:28
16.06.	7:1-8:15
17.06.	8:16-9:35
18.06.	10:1-11:9
19.06.	12:1-51
20.06.	13:1-14:12
23.06.	14:13-15:27
24.06.	16:1-36
25.06.	17:1-18:27
26.06.	19:1-25
27.06.	20:1-26
30.06.	21:1-22:30

Rozkład programów na trzeci kwartał 2008

<u>LIPIEC</u>	<u>SIERPIEŃ</u>	<u>WRZESIEŃ</u>
2. KSIĘGA MOJŻESZOWA	1.08. 11:1-33	1.09. 10:1-20
1.07. 23:1-24:18	4.08. 12:1-44	2.09. 11:1-2
2.07. 25:1-40	5.08. 13:1-37	3.09. 11:3-28
3.07. 26:1-27:22	6.08. 14:1-31	4.09. 11:29-47
4.07. 28:1-43	7.08. 14:32-72	5.09. 12:1-8
7.07. 29:1-30:10	8.08. 15:1-38	8.09. 13:1-11
8.07. 30:11-31:18	11.08. 15:3-16:20	9.09. 13:12-14:3
9.07. 32:1-35		10.09. 14:4-57
10.07. 33:1-34:9		11.09. 15:1-33
11.07. 34:10-35:35	3. KSIĘGA MOJŻESZOWA	12.09. 16:1-19
14.07. 36:1-37:29	12.08. wstęp	15.09. 16:20-17:7
15.07. 38:1-31	13.08. 1:1-3	16.09. 17:8-18:20
16.07. 39:1-40:38	14.08. 1:4-17	17.09. 18:21-19:4
	15.08. 2:1-10	18.09. 19:5-37
<i>EWANG. MARKA</i>	18.08. 2:11-3:5	19.09. 20:1-27
17.07. wstęp	19.08. 3:6-17	22.09. 21:1-22:16
18.07. 1:9-45	20.08. 4:1-3	23.09. 22:17-33
21.07. 2:1-28	21.08. 4:4-35	24.09. 23:1-22
22.07. 3:1-35	22.08. 5:1-13	25.09. 23:23-24:9
23.07. 4:1-41	25.08. 5:14-6:6	26.09. 24:10-25:10
24.07. 5:1-43	26.08. 6:7-7:38	29.09. 25:11-26:6
25.07. 6:1-56	27.08. 8:1-9	30.09. 26:7-46
28.07. 7:1-37	28.08. 8:10-36	1.10. 27:1-34
29.07. 8:1-38	29.08. 9:1-24	
30.07. 9:1-50		
31.07. 10:1-52		

Nasz adres: „Impuls” TWR
ul. Kłodnicka 2
PL - 54-217 Wrocław

☎ 0-601 / 400 892 Fax: 0-71 / 351 39 79

e-mail: itwrp@gmx.net

e-mail: itwrp@poczta.onet.pl

Konto: PKO BP IV Oddz. Wrocław 05 1020 5242 0000 2702 0020 4313

Impuls Polska

Redakcja kwartalnika: Marek Cieślak